

พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

นางสาวกนกพรรณ บุญธรรม

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974 - 637 - 808 - 2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

TEACHERS' BEHAVIORS CULTIVATING MORALITY FOR
PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS IN ELEMENTARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF BANGKOK PRIMARY EDUCATION

Miss Kanockphan Boontham

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Elementary Education
Department of Elementary Education

Graduate School

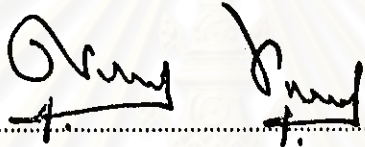
Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974 - 637 - 808 - 2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวกนกพรพรรณ บุญธรรม
ภาควิชา ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. แรมสมร อยู่สถาพร

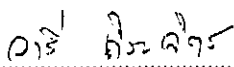
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุภาวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมพงษ์ จิตระดับ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. แรมสมร อยู่สถาพร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วาริ จิตระจิต)

กนกพรรณ บุญธรรม : พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (TEACHERS' BEHAVIORS CULTIVATING
MORALITY FOR PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER
THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF BANGKOK PRIMARY EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.
แรมสมร อยู่สถาพร, 207 หน้า. ISBN 974-637-808-2.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาพฤติกรรมในด้านการแสดงตนเป็นแบบอย่าง การจัดโอกาสในการฝึก
พฤติกรรมให้แก่นักเรียน การติดตามการปฏิบัติตนของนักเรียน และการเสริมแรง ของครูในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความใฝ่รู้
ด้านความอดทน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความสามัคคี ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างประชากรประกอบด้วย ครูผู้สอนในกลุ่มวิชาทักษะ (ภาษาไทย) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มการ
งานและพื้นฐานอาชีพ (งานบ้าน) กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (จริยศึกษา) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสังเกต 1
ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ 1 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักเรียนด้านความอดทน ด้านความมีระเบียบวินัย และด้าน
ความสามัคคี พบว่า ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยการแสดงตนเป็นแบบอย่างมากที่สุด ด้านความใฝ่รู้ พบว่า ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยการ
ติดตามการปฏิบัติตนของนักเรียนมากที่สุด ส่วนด้านความซื่อสัตย์นั้น จากการสังเกตการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยการ
ติดตามการปฏิบัติตนของนักเรียนมากที่สุด แต่จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยการแสดงตนเป็นแบบอย่างมากที่สุด
และในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เรียนทุกด้าน ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยการเสริมแรงน้อยที่สุด
2. ครูส่วนใหญ่ปลูกฝังจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยมากที่สุด จากการสังเกตการสอนพบว่า ครูส่วนใหญ่
ปลูกฝังจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์น้อยที่สุด แต่จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูส่วนใหญ่ปลูกฝังจริยธรรมด้านความใฝ่รู้มากที่สุด
3. กลุ่มประสบการณ์ที่ครูแสดงพฤติกรรมในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เรียน พบว่า กลุ่มทักษะ ครูส่วนใหญ่
แสดงพฤติกรรมในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความอดทน ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความสามัคคีให้แก่เรียนมากที่สุด
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความใฝ่รู้มากที่สุด และกลุ่มสร้างเสริม
ลักษณะนิสัย ครูส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์มากที่สุด

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C840979 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD: TEACHERS' BEHAVIORS / MORALITY / PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS / BANGKOK

KANOCKPHAN BOONTHAM : TEACHERS' BEHAVIORS CULTIVATING MORALITY FOR PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF BANGKOK PRIMARY EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. RAMSAMORN YOOSATHAPORN, Ph.D. 207 pp. ISBN 974-637-808-2.

The purpose of this research was to study teachers' behaviors on acting as a model, providing opportunities for students' behaviors training, following up students' performance and using teachers' reinforcement in cultivating inquisition, patience, honest, good discipline and unity for Prathom Suksa Five students in elementary schools under the jurisdiction of the Office of Bangkok Primary Education.

The research population was twenty teachers who taught in Skills Area (Thai), Life Experiences Area, Work Oriented Experiences Area (housework) and Character Development Area (morality) of Prathom Suksa Five in elementary schools under the jurisdiction of the office of Bangkok Primary Education, academic year, 1997. Research instruments included an Observation Form and an Interview Form. The data obtained were analyzed by using percentage.

The findings indicated that

1. On the aspect of teachers' behaviors in cultivating patience, good disciplines and unity in students found that, most teachers used acting as a model the most. On the inquisition aspect, most teachers used following up students' performance the most, As for the honest in observing teaching most teachers used following up students' performance the most but from the interview most teachers used modelling the most. And in all aspects, most teachers used reinforcement the less.
2. Most teachers cultivated morality on good discipline the most. In observing teaching, most teachers cultivated morality on honest the less. On the interview aspect, most teachers cultivated morality on inquisition the less.
3. In all areas concerning teachers' behaviors in cultivating morality in students found that, On the Skills Area most teachers had behaviors in cultivating patience, good disciplines and unity the most, On the Life Experiences Area most teachers had behaviors in cultivating inquisition the most, And in the Character Development Area most teachers had behaviors in cultivating honest the most.

ภาควิชา.....ประถมศึกษา.....

สาขาวิชา.....ประถมศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. รมณมร อยู่สถาพร ที่กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สมพงษ์ จิตระดับ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ วาริ ธิระจิตร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความกรุณาแนะนำ และให้ข้อคิดในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่อนุเคราะห์ตรวจแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะต่างๆในการสร้าง เครื่องมือในการวิจัย ขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล อันทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่น่ามาใช้ประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพ่อแม่ และครอบครัว ผู้ที่รอคอยความสำเร็จ ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมการศึกษา และเป็นกำลังใจอย่างสม่ำเสมอตลอดมา และขอขอบคุณเพื่อนๆ คุณชลธิชา ชันติติสวงษา ซึ่งได้ให้การช่วยเหลือแก้อุปสรรคและเป็นกำลังใจ จนการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

กนกพรรณ บุญธรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ช
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	7
คำจำกัดความในการวิจัย	8
วิธีดำเนินการวิจัย	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	14
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
ความหมายและองค์ประกอบของจริยธรรม	16
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจริยธรรม	18
จริยธรรมในสังคมไทย	24
สถาบันที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังจริยธรรม	27
การปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา	29
จริยศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	37
หลักการและจุดมุ่งหมายในการปลูกฝังจริยธรรมในโรงเรียน	44
วิธีการสอนจริยธรรมในโรงเรียน	45
การสังเกตพฤติกรรมการสอน	51
ความหมายและขอบเขตของพฤติกรรมการสอน	51
ความสำคัญของพฤติกรรมของครูและลักษณะของพฤติกรรมการสอน	52
การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู	54
พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักเรียน	58
ด้านการแสดงตนเป็นแบบอย่าง	66
ด้านการจัดโอกาสในการฝึกพฤติกรรมให้แก่นักเรียน	66
ด้านการติดตามการปฏิบัติตนของนักเรียน	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ด้านการเสริมแรง	68
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	69
3. วิธีดำเนินการวิจัย	74
ประชากรและตัวอย่างประชากร	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	75
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
การวิเคราะห์ข้อมูล	81
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	139
รายการอ้างอิง	160
ภาคผนวก	168
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ	169
ภาคผนวก ข รายชื่อโรงเรียน	171
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	173
ภาคผนวก ง การคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสังเกต	177
ภาคผนวก จ ลักษณะที่แสดงถึงพฤติกรรมของจริยธรรมแต่ละประการ	182
ภาคผนวก ฉ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมแต่ละด้าน	185
ภาคผนวก ช เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	191
ประวัติผู้วิจัย	207

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนโรงเรียนและครูที่เป็นตัวอย่างประชากร จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน	75
2. จำนวนและค่าร้อยละของครูจำแนกตามเพศ อายุ และวุฒิการศึกษา	84
3. จำนวนและค่าร้อยละของครูจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	85
4. รูปร้อยละของพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมทั้ง 5 ด้านให้แก่นักเรียน จากการสังเกต.....	87
5. พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความไม่รู้จักแก่นักเรียนจากการสังเกต.....	89
6. พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความอดทนให้แก่นักเรียนจากการสังเกต.....	94
7. พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ให้แก่นักเรียนจากการสังเกต.....	98
8. พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยให้แก่นักเรียน จากการสังเกต.....	103
9. พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความสามัคคีให้แก่นักเรียนจากการสังเกต....	108
10. รูปร้อยละของพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมทั้ง 5 ด้านให้แก่นักเรียน จากการสัมภาษณ์.....	111
11. พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความไม่รู้จักแก่นักเรียน จากการสัมภาษณ์	113
12. พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความอดทนให้แก่นักเรียน จากการสัมภาษณ์	118
13. พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ให้แก่นักเรียน จากการสัมภาษณ์	123
14. พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยให้แก่นักเรียน จากการสัมภาษณ์	127
15. พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความสามัคคีให้แก่นักเรียน จากการสัมภาษณ์	132
16. รูปเปรียบเทียบร้อยละของพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เรียน ทั้ง 5 ด้านจากการสังเกตและการสัมภาษณ์.....	137